

**ОТГЛЕЖДАНЕ НА МИНИКАРАМФИЛ КАТО ЕДНОГОДИШНА КУЛТУРА
В РАЗЛИЧНИ КУЛТИВАЦИОННИ СЪОРЪЖЕНИЯ**

I. ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ФЕНОФАЗИ – БУТЕНИЗАЦИЯ И ЦЪФТЕЖ

Бистра Атанасова

Институт по декоративни растения - София

Резюме

Атанасова Б., 2010. Отглеждане на миникарамфил като едногодишна култура в различни култивационни съоръжения. I. Проследяване на основните фенофази – бутонизация и цъфтеж, FCS 6(3): 457-461

През периода 2008-2009г. в Института по декоративни растения – София беше изведен опит за проследяване растежа и развитието на български сортове мини карамфил, отглеждани в стоманено стъклена и полиетиленова оранжерия, без отопление. Установено е, че: 1. масовата бутонизация на растенията, отглеждани в полиетиленова оранжерия настъпва по-рано (края на юни), в сравнение с тази наблюдавана при растенията в стоманено стъклената (средата на юли); 2. растенията в полиетиленовата оранжерия зацъфтяват с около 10 дни по-рано, отколкото тези в стоманено стъклената, като цъфтежният им период е по-продължителен (с около 1 месец) благодарение на по-добрите условия през март и ноември.

Abstract

Atanassova B., 2010. Growing the Minicarnation as an Annual Plant in Different Cultivation Facilities. I. An overview of the major phenophases – button formation and anthesis, FCS 6(3): 457-461

In 2008-2009, a trial was carried out at the Institute of Ornamental Plants in Sofia for monitoring the growth and development of Bulgarian minicarnation varieties in steel-and-glass and polyethylene greenhouses without heating. It was found that: 1. the mass button formation of the plants, grown in a polyethylene greenhouse took place earlier (end of June), compared to the plants in a steel-and-glass greenhouse (mid July); 2. the plants in the polyethylene greenhouse flowered about 10 days earlier than those in the steel-and-glass one and had a longer flowering period (about 1 month) due to the more favorable conditions in March and November.

УВОД

Общо известно е, че производството на карамфил в света се увеличава непрекъснато, поради което съществува реална заплаха от свръхпроизводство, дължащо се на усвояване на нови ареали на отглеждане с по-подходящи климатични условия. Според Segers (1987) преодоляването на тази ситуация може да се постигне чрез: подобряване качеството и повишаване продуктивността; по-ранния

цъфтеж и по-доброто разпределение на добива през годината; възможностите за планиране на продукцията с подбиране на сортовете (къс вегетационен период за еднократно прибиране или на цикли); създаване на съвършено нови разновидности и форми за разнообразяване на сортимента и стимулиране на търсенето.

При създаването на нови сортове фирмата Barbaret Blanc отдава голямо значение на адаптацията на сортовете към различни климатични условия, в т.ч. и към денонощните температурни амплитуди (Гвоздика и международный рынок, 1992).

Важни изисквания към сортовете са постигането на по-ранен цъфтеж и скъсяване на вегетационния период за по-добро планиране на продукцията (Spagnaaij et al., 1990) Бързият растеж и развитие са потенциална възможност за постигане на ранен цъфтеж при неблагоприятни светлинни условия, което от своя страна е предпоставка за по-добро разпределение на добива.

Във връзка с това, у нас и в чужбина се извършват проучвания на сортовете при различни условия на отглеждане – в стоманено стъклен и полиетиленови оранжерии, с или без отопление, за получаване на отрязан цвят от миникарамфил в желаните от нас срокове (Грошков, 1990; Грошков и Денчев, 1990; Боровой, 1999; Kaufmann and Wagenknecht, 1988; Nijssen and Hoogeveen, 1990; Cantor, 1993; Chimonidou and Americapos, 1999).

Според Немет (1991) интродуцираните и новосъздадените сортове трябва да бъдат проучени при конкретните условия на дадена страна.

Целта на настоящото проучване е да се проследи растежа и развитието на български сортове миникарамфил, отгледани в различни култивационни съоръжения, като едногодишна култура.

МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

През периода 2008-2009г. в Института по декоративни растения – София бяха заложили 2 опита за едногодишно отглеждане на миникарамфил, в технически и технологично остарели оранжерии, без отопление (стоманеностъклена и полиетиленова).

Използвани бяха 4 български сорта миникарамфил – Янита (розов), Русалка (жълт с червени щрихи), Биляна (бял с червени щрихи), Наслада (тъмночервен) и 1 селекционна линия - № 74/85 (бял с тъмнолилави щрихи) – Атанасова, 2003.

Опитите бяха заложили по блоковия метод, в 3 повторения за всеки сорт, с гъстота на засаждане 42 бр./m² и големина на опитната парцелка 1 m².

Растенията бяха засадени в края на март (28.03.2008г.).

Агротехническите мероприятия са извършени по технологията за отглеждане на миникарамфила за отрязан цвят (Атанасова, Б. и др., 2003).

Направени бяха наблюдения върху началните (10%), масови (60%) и крайни (15%) прояви на основните фенофази – бутонизация и цъфтеж.

За определяне динамиката на цъфтежа са извършени беритби през 3 дни. Процентът на цъфналите цветоноси за всеки месец е изчисляван, като към броя на цъфналите цветоноси за месеца се прибавя броя от предишния.

Края на цъфтежа е отчетен при констатирани повреди по пъпките и цветовете, нанесени от първата слана.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

Масовата бутонизация на сортовете в стоманеностъклената оранжерия настъпва през юли, като най-рано бутонизират растенията на селекционната линия № 74/85 (13.07.), а най-късно – на сорт Русалка (20.07.) – табл. 1.

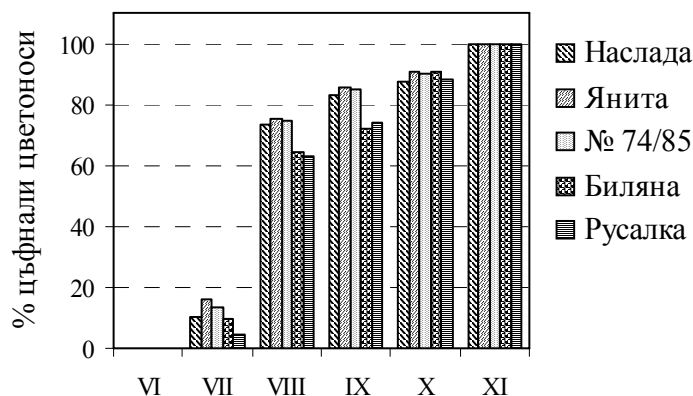
Таблица 1. Фенологични наблюдения на български сортове миникарамфил в стоманеностъклена оранжерия

Сорт, селекционна линия	Бутонизация		Цъфтеж			Продължителност на цъфтежа, дни
	начало	масова	начало	масов	край	
№ 74/85	03.07.	13.07.	25.07.	10.08.	04.11.	102
Наслада	05.07.	15.07.	28.07.	15.08.	04.11.	99
Янита	05.07.	15.07.	28.07.	16.08.	04.11.	99
Биляна	13.07.	18.07.	03.08.	28.08.	04.11.	93
Русалка	13.07.	20.07.	06.08.	30.08.	04.11.	90

Селекционната линия встъпва най-рано и във фенофаза цъфтеж (25.07.), като изпреварва останалите сортове - Наслада, Янита, Биляна и Русалка, от 3 - 11 дни.

Цъфтежният период при отделните сортове продължава от 90 – 102 дни. С най-продължителен цъфтеж е селекционната линия, следвана от сортовете Наслада и Янита.

Проследявайки динамиката на цъфтежа на различните сортове е видно, че само до края на август са изцъфтели 60-75% от цветоносите за целия период, а останалите 25-40% - през есента (септември, октомври и ноември) - фиг. 1. Процентът на цъфналите цветоноси през есенните месеци, макар и не много висок, дава възможност да се получи и реализира цветна продукция на по-висока цена.

Фиг. 1. Динамика на цъфтежа на български сортове миникарамфил в стоманеностъклена оранжерия

Основните фенофази на миникарамфила в полиетиленовата оранжерия протичат по различен начин от тези на стоманеностъклената оранжерия. По отношение поведението на сортовете се наблюдава същата последователност, а по отношение на техните срокове - по-ранна изява, съответно – с 20-23 дни при масовата бутонизация и с 10 – 15 дни при начало на цъфтежа (табл. 2).

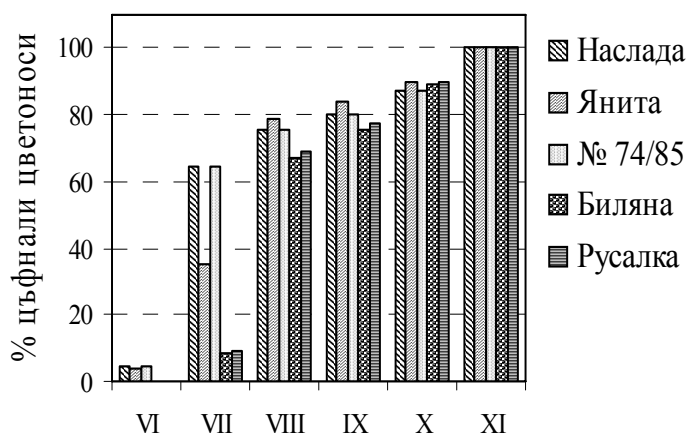
Цъфтежният период на сортовете, засадени в полиетиленовата оранжерия е по-продължителен с около 30 дни, в сравнение с този отчетен в стоманеностъклената оранжерия. По-високите температури в полиетиленовата оранжерия през март и ноември спомагат за по-ранното развитие на растенията и удължаване периода на цъфтеж.

Динамиката на цъфтежа на сортовете от полиетиленовата оранжерия се различава от тази на сортовете в стоманеностъклената (фиг. 2). Различието се състои в това, че още през юни има изцъфтели около 4,5% цветоноса, при 3 от сортовете: Наслада, Янита и селекционната линия, докато през юли процентът е 2-

4 пъти по-голям.

Таблица 2. Фенологични наблюдения на български сортове миникарамфил в полиетиленова оранжерия

Сорт, селекционна линия	Бутонизация		Цъфтеж			Продължителност на цъфтежа, дни
	начало	масова	начало	масов	край	
№ 74/85	14.06.	20.06.	15.07.	25.07.	21.11.	129
Наслада	18.06.	25.06.	25.07.	03.08.	21.11.	119
Янита	18.06.	25.06.	25.07.	03.08.	21.11.	119
Биляна	23.06.	30.06.	28.07.	10.08.	21.11.	116
Русалка	23.06.	30.06.	30.07.	13.08.	21.11.	114

Фиг. 2. Динамика на цъфтежа на български сортове миникарамфил в полиетиленова оранжерия

ИЗВОДИ

При сравняване на получените резултати от изпитването на българските сортове миникарамфил в двете оранжерии – стоманеностъклена и полиетиленова, без отопление се установи, че температурните условия в полиетиленовата оранжерия в началото на пролетта и през есента допринасят за по-бързото развитие и зацъфтяване на растенията, с 10 - 15 дни по-рано, както и за удължаване периода на цъфтежа с около 30 дни.

Масовият цъфтеж на растенията и в двете оранжерии протича през август, като 60-80% от общия брой цветоноси изцъфтяват през летните месеци. Процентът на цъфналите цветоноси през есента (25-40%), макар и по-нисък дава възможност да се получи и реализира цветна продукция на по-високи цени.

ЛИТЕРАТУРА

- Атанасова, Б., 2003.** Селекция и технологични проучвания при миникарамфила (*Dianthus caryophyllus f. spray Hort.*). Хабилюационен труд.
- Атанасова, Б., Иванова, И., Денкова, С., Якимова, Е., Котопанова, Я., Бистричанов, С., Филипова, И., 2003.** Технология за отглеждане на миникарамфил за отрязан цвят, Земиздат, София.
- Боровой, В., 1999.** Наш опит израчивания гвоздики. Цветоводство, 4: 7.

- Гвоздика и международный рынок, 1992.** Цветоводство, 1: 6-7.
- Грошков, И., 1990.** Проучване на сортимент от оранжерийен карамфил в условията на неотопляеми полиетиленови оранжерии. Растениевъдни науки, 22, 3: 48-51.
- Грошков, И., Денчев, Р., 1990.** Срок за засаждане и влиянието му върху ефективността на производството на някои сортове оранжерийен карамфил в неотопляема и полиетиленова оранжерия. Растениевъдни науки, 29, 1: 62-63.
- Немет, Л., 1991.** Гвоздика: ваше мнение? Цветоводство, 5: 4-5.
- Cantor, M., 1993.** Contributii la studiu fondului de germoplasma in vederea ameliorarii garoafelor. Buletinul Universitatii de Stiinte Cluj-Napoca. Seria Agricultura si Horticultura, 47, 1: 57-61.
- Chimonidou, P. D., Americapos, P. G., 1999.** Evaluation of carnation cultivars, Nicosia, Cyprus, 7.
- Kaufmann, H. G., Wagenknecht, J., 1988.** Results of methodical investigations into the complex regulation of yield-forming processes in carnations. Acta Horticulturae, 216: 331-335.
- Nijssen, H. M. C., Hoogeveen, M. G., 1990.** A usefulness study of carnations. Outward appearance of large-flowered cultivars is assessed favourably. Vakblad voor de Bloemisterij, 45, 20: 22-28.
- Segers, T. A., 1987.** The development of interspecific carnation hybrids. Acta Horticulturae, 216: 373-375.
- Sparnaai, L. D., Demmink, J. F., Koehorst, van Puten, H. J. J., 1990.** Variation between genotypes of carnation (*Dianthus caryophyllus* L. cultivars and interspecific hybrids) in time of flowering and response to long days. Euphytica, 50, 1: 35-50.

Отглеждане на миникарамфил като едногодишна култура в различни култивационни съоръжения.
I. Проследяване на основните фенофази – бутонизация и цъфтеж
